

Ocena stopnia zaawansowania raka: co oznacza stopień

Stopień zaawansowania raka opisuje jego rozległość — jak duży jest guz i czy się rozprzestrzenił. Znajomość stopnia pomaga lekarzom zrozumieć, jak poważny jest rak, i zaplanować leczenie. Najczęściej stosowany jest system TNM, który opisuje guz, pobliskie węzły chłonne i rozprzestrzenienie.

Wersja w skrócie

Stopień zaawansowania określa rozległość Twojego raka, na przykład jak duży jest guz i czy się rozprzestrzenił. Znajomość stopnia zaawansowania pomaga lekarzowi:

- zrozumieć, jak poważny jest Twój rak i jakie są Twoje szanse na przeżycie
- zaplanować dla Ciebie najlepsze leczenie
- znaleźć badania kliniczne, które mogą być dla Ciebie opcją leczenia

Stopień zaawansowania to skrót mówiący, jak daleko zaszedł rak — i kieruje wieloma decyzjami dotyczącymi leczenia.

Twój stopień zaawansowania się nie zmienia, nawet gdy rak się zmienia

O raku zawsze mówi się według stopnia zaawansowania nadanego przy rozpoznaniu, nawet jeśli później się pogorszy lub się rozprzestrzeni. Nowe informacje o tym, jak rak zmienił się z czasem, dodaje się do pierwotnego stopnia. Zatem stopień się nie zmienia, chociaż rak może się zmienić.

Jak określa się stopień zaawansowania

Aby poznać stopień zaawansowania Twojej choroby, lekarz może zlecić zdjęcia rentgenowskie, badania laboratoryjne oraz inne badania lub procedury. Często są to te same rodzaje badań, które służą do rozpoznania raka.

Większość systemów oceny stopnia zaawansowania uwzględnia informacje o:

- tym, gdzie w ciele znajduje się guz
- wielkości guza
- tym, czy rak rozprzestrzenił się na pobliskie węzły chłonne
- tym, czy rak rozprzestrzenił się do innej części ciała

System TNM: guz, węzły i rozprzestrzenienie

Istnieje wiele systemów oceny stopnia zaawansowania. Niektóre, takie jak system TNM, stosuje się w wielu rodzajach raka. Inne dotyczą tylko określonego rodzaju raka.

System TNM to najczęściej stosowany system oceny stopnia zaawansowania raka. Większość szpitali i ośrodków medycznych używa go jako głównej metody raportowania nowotworów. Prawdopodobnie zobaczysz swojego raka opisanego w ten sposób w raporcie patologicznym. Wyjątkiem jest sytuacja, gdy dla Twojego rodzaju raka istnieje inny system. Przykłady nowotworów z innymi systemami to guzy mózgu i rdzenia kręgowego oraz nowotwory krwi.

W systemie TNM:

- **T** oznacza wielkość i rozległość głównego guza, zwykle nazywanego guzem pierwotnym.
- **N** oznacza liczbę pobliskich węzłów chłonnych, w których jest rak.
- **M** oznacza, czy rak dał przerzuty — rozprzestrzenił się z guza pierwotnego do innych części ciała.

Liczby po każdej literze dają więcej szczegółów, na przykład T1N0MX lub T3N1M0.

Guz pierwotny (T):

- TX: Nie można zmierzyć głównego guza.
- T0: Nie można znaleźć głównego guza.
- T1, T2, T3, T4: Wielkość i/lub rozległość głównego guza. Im wyższa liczba, tym większy guz lub tym bardziej wrósł w pobliskie tkanki. Symbole T mogą być dzielone dalej, na przykład T3a i T3b.

Regionalne węzły chłonne (N):

- NX: Nie można zmierzyć raka w pobliskich węzłach chłonnych.
- N0: W pobliskich węzłach chłonnych nie ma raka.
- N1, N2, N3: Liczba i umiejscowienie węzłów chłonnych z rakiem. Im wyższa liczba, tym więcej węzłów chłonnych zawiera rak.

Przerzuty odległe (M):

- MX: Nie można zmierzyć przerzutów.
- M0: Rak nie rozprzestrzenił się do innych części ciała.
- M1: Rak rozprzestrzenił się do innych części ciała.

Numery stopni od 0 do 4

Litery TNM można podsumować w prostszy sposób. W przypadku wielu nowotworów kombinacje TNM grupuje się w pięć mniej szczegółowych stopni:

- **Stopień 0** — Obecne są nieprawidłowe komórki, ale nie rozprzestrzeniły się na pobliską tkankę. Nazywa się to też rakiem przedinwazyjnym (carcinoma in situ, CIS). CIS nie jest rakiem, ale może się nim stać.
- **Stopień I, stopień II i stopień III** (zapisywane też jako stopień 1, 2 i 3) — Rak jest obecny. Im wyższa liczba, tym większy guz i tym bardziej rozprzestrzenił się na pobliskie tkanki.
- **Stopień IV** (zapisywany też jako stopień 4) — Rak rozprzestrzenił się do odległych części ciała.

Im wyższa liczba, tym bardziej zaawansowany jest rak. Litery i liczby dodaje się często po pierwszej liczbie, aby dokładniej opisać raka. Na przykład rak prostaty w stopniu 2 może być dzielony dalej na 2A, 2B lub 2C.

Inny sposób opisywania stopnia zaawansowania

Inny system dzieli raka na jedną z pięciu głównych kategorii. Częściej używają go rejestry nowotworów niż lekarze. Możesz jednak usłyszeć, jak lekarz lub pielęgniarka używa tych określeń:

- **In situ (przedinwazyjny)** — Obecne są nieprawidłowe komórki, ale nie rozprzestrzeniły się na pobliską tkankę.
- **Miejscowy** — Rak jest ograniczony do miejsca, w którym powstał, bez oznak rozprzestrzenienia.
- **Regionalny** — Rak rozprzestrzenił się na pobliskie węzły chłonne, tkanki lub narządy.
- **Odległy** — Rak rozprzestrzenił się do odległych części ciała.
- **Nieznany** — Brakuje informacji, aby ustalić stopień zaawansowania.

Niezależnie od tego, czy opisuje się go systemem TNM, numerem stopnia, czy tymi kategoriami, cel jest ten sam: uchwycić, jak daleko rak się rozprzestrzenił, aby zespół mógł zaplanować opiekę.

Na podstawie wiarygodnego źródła

To tłumaczenie treści edukacyjnych na prosty język, oparte na źródle: Narodowy Instytut Raka. Aby uzyskać pełne i aktualne informacje, przeczytaj oryginalne źródło. Tylko do celów edukacyjnych — to nie jest porada medyczna. Zawsze rozmawiaj ze swoim zespołem opieki.

Narodowy Instytut Raka: cancer.gov/about-cancer/diagnosis-staging/staging

Zaktualizowano: 2026-07-21

Masz prawo do bezpłatnego tłumacza. Szpitale i przychodnie w Stanach Zjednoczonych, które otrzymują fundusze federalne, muszą zapewnić wykwalifikowanego tłumacza bez żadnych kosztów dla Ciebie. Możesz o niego poprosić w recepcji lub przed wizytą. Nie musisz prosić członka rodziny ani dziecka, aby tłumaczył za Ciebie.

Online: cancerexplained.org/languages/pl/cancer-staging

Przetłumaczono z angielskiego artykułu na cancerexplained.org. Wersja angielska jest tą, która została sprawdzona ze źródłem.

Educational information only, not medical advice. An AI-assisted editorial system helped prepare this page. No named medical reviewer has reviewed it unless one is listed.

Można bezpłatnie drukować, kopiować i udostępniać bez zmian. Nie trzeba prosić o pozwolenie. Prosimy nie zmieniać treści medycznych. Źródło: cancerexplained.org. Informacje edukacyjne, nie porada medyczna.